

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/41/2024
Identifikačné číslo spisu:	4221203616
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4221203616.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne H., narodenej Y., zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária Mgr. Jozef Vída, s.r.o., Nové Zámky, Jazdecká 28, IČO: 47258250 proti žalovanej G. narodenej Y. zastúpenej advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária JUDr. Ing. Vajliková s. r. o. Komárno, Ul. Biskupa Királya 6, IČO: 47251395, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Komárno pod sp. zn. 8C/43/2021 o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 26. októbra 2023 č. k. 7Co/85/2022-253, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej o d m i e t a.

Žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo 6. júla 2022 č. k. 8C/43/2021-202 zrušil podielové spoluvlastníctvo strán sporu k nehnuteľnostiam, ktoré sú zapísané na Okresnom úrade Komárno, katastrálny odbor pre obec B., k.ú. B. na liste vlastníctva č. XXXX ako parc.reg. „C“ a to parc. č. 865/1 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 25 m², parc. č. 865/2 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 7 m², parc. č. 1235 - ostatná plocha o výmere 388 m², iná budova na parc. č. 865/1 so súp. č. XXX (I. výrok). Nehnuteľnosti, ktoré sú zapísané na Okresnom úrade Komárno, katastrálny odbor pre obec B., k.ú. B. na liste vlastníctva č. XXXX ako parc.reg. „C“ a to parc.č. 865/1 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 25 m², parc. č. 865/2 - zastavaná plocha a nádvorie o výmere 7 m², parc. č. 1235 - ostatná plocha o výmere 388 m², iná budova na parc. č. 865/1 so súp. č. XXX prikázal do výlučného vlastníctva v podiele 1/1 k celku O. X., rod. C., nar. 06. mája 1958, trvale bytom B., A. XXX, občan SR (II. výrok). Žalobkyni uložil povinnosť vyplatiť žalovanej titulom vyporiadania podielového spoluvlastníctva sumu 3.340 eur do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku (III. výrok) a priznal jej voči žalovanej nárok na náhradu trov konania vo výške 100 % (IV. výrok). Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na čl. 8, § 149, § 150 ods. 1, 2, § 151 ods. 1, 2, § 186 ods. 2, § 215 ods. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), § 142 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník ako aj zisteným skutkovým stavom, na základe čoho

dospel k záveru, že žaloba žalobkyne bola dôvodná. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou z 30. septembra 2021 domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam uvedeným vo výroku rozhodnutia. Strany sporu sú podielovými spoluvlastníkmi k týmto nehnuteľnostiam, každá v podiele 1 k celku. V danom prípade sa strany sporu na vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nedohodli a súd prvej inštancie dôvody hodné osobitného zreteľa na nezrušenie podielového spoluvlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam nevzhliadol. Súd prvej inštancie pristúpil k spôsobu vyporiadania podielového spoluvlastníctva prikázaním veci za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom, pretože podľa vyjadrenia znalkyne nehnuteľnosti nebolo možné reálne deliť tak, aby sa vytvorili dve samostatné časti schopné samostatného užívania a zároveň prístupné cez vlastný pozemok, resp. priamo z verejnej komunikácie. Samotný pozemok je možné reálne deliť podľa spoluvlastníckych podielov, nie je to však možné kvôli existencii reálne nedeliteľnej stavby na jednom z pozemkov. Súd prvej inštancie postupoval pri spôsobe vyporiadania tak, aby boli zohľadnené hľadiská doterajšieho užívania spoločnej parcely, výmera jednotlivých spoluvlastníckych podielov a prístup jednotlivých spoluvlastníkov na ich nehnuteľnosti. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že o nehnuteľnosti sa starala rodina žalobkyne, táto hradila aj elektrickú energiu a aj ju zveľadila. Námietky žalovanej, že nikto si nepýtal jej súhlas na zveľadenie považoval za irelevantné, pretože táto skutočnosť jej od roku 2015 do podania žaloby t. j. 27. októbra 2021 nevadila. Taktiež súd považoval za irelevantné žalovanej tvrdenie, že vinič bol vydaný do nájmu E. v roku 2021, pretože túto skutočnosť si mohla ako podielová spoluvlastníčka riešiť sama. Listom zo 7. októbra 2016 právna zástupkyňa žalovanej oznámila žalobkyni, aby uzavreli dohodu o užívaní nehnuteľností tak, že každá ich bude užívať dva roky. Teda, aby do 31. decembra 2016 žalobkyňa a potom od 1. januára 2017 do 31. decembra 2018 žalovaná. Listom z 18. októbra 2016 bolo zaslané vyjadrenie žalobkyne k výzve s tým, že žalovaná od nadobudnutia nehnuteľností nemala záujem ich užívať a vyjadrila záujem predmetné nehnuteľnosti nadobudnúť do svojho výlučného vlastníctva. Na túto ponuku žalobkyne žalovaná nereagovala. Túto skutočnosť žalovaná nepoprela, teda toto tvrdenie považoval súd podľa § 151 ods. 1 CSP za nesporné. Ďalej súd prvej inštancie dôvodil, že to komu bude vec prikázaná, záleží vždy na úvahe súdu, kedy sa súd musí zaoberať úrovňami účasti spoluvlastníkov a účelným využitím vecí, pričom môže vychádzať aj z iných skutočností. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že je spravodlivé, a to aj s poukazom na to, že zohľadnil, ktorý zo spoluvlastníkov sa o nehnuteľnosti staral, zveľadil ju, opravil, rozhodnúť tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Poukázal aj na tú skutočnosť, že napr. aj za elektrickú energiu poplatky platila a platí žalobkyňa (žalovanou táto skutočnosť nebola popretá). Vyjadrenie žalovanej, že aj ona by chcela nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva súd považoval za účelové, pretože aj ona mohla, ak mala záujem podať žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, takto len pasívne čakala ako sa vec vyrieši. Žalobkyňa už listom z 18. októbra 2016 žalovanej uviedla, že nemá záujem zotrvať v spoluvlastníckom vzťahu so žalovanou. Pri úprave zániku podielového spoluvlastníctva vychádza Občiansky zákonník zo zásady, že nikoho nemožno nútiť, aby zotrval v spoluvlastníckom vzťahu. Žalovaná nijako nepreukázala, že by nehnuteľnosti udržiavala, opravovala ich, investovala do nich (príp. prispela finančne do opráv), preto tieto skutočnosti ani nemohol súd prvej inštancie pri svojom rozhodovaní vziať do úvahy. Súd prihliadol pritom na účelné využitie vecí. Podľa ustálenej judikatúry základom pre stanovenie primeranej náhrady za nehnuteľnosť je jej všeobecná cena obvyklá v danom mieste. Preto sa súd nezaoberal pri svojom rozhodovaní investíciami žalobkyne do nehnuteľností, pretože tieto si žalovaná mala uplatniť v zákonom stanovenej lehote v inom konaní. Súd ďalej poznamenáva, že tieto boli vykonané v rokoch 2014 - 2016, a teda sú už premlčané. Celková finančná protihodnota prináležiaca žalovanej z titulu vyporiadania podielového spoluvlastníctva je vo výške 3.340 eur (suma 5.800 + 880 : 2 = 3.340 eur). Všeobecná hodnota stavby (vínny domček), pozemky (865/1,2) podľa znaleckého posudku D.. T. V. č. 84/2021 ku dňu 10. októbra 2021 a pozemok na parc. č. 1235 podľa znaleckého posudku D.. T. V. č. 93/2021 ku dňu 23. septembra 2021. Žalobkyňa sa v tomto konaní domáhala zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva. V konaní o svojej žalobe bola úspešná v plnom rozsahu voči žalovanej, preto jej súd priznal nárok na náhradu trov konania súvisiacich s konaním o tejto jej žalobe v celom rozsahu voči žalovanej. Na doplnenie uviedol, že žalovaná síce súhlasila so zrušením podielového spoluvlastníctva, nesúhlasila však so spôsobom vyporiadania. Svojím konaním spôsobila, že žalobkyňa sa svojho práva musela domáhať v súdnom konaní, (keď preukázala, že so žalovanou mala záujem vec skončiť mimosúdne, avšak bezúspešne), v

ktorom jej vznikli trovy, a preto je žalovaná povinná znášať tieto v konaní úspešnou žalobkyňou vynaložené náklady - trovy konania.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 26. októbra 2023 č. k. 7Co/85/2022-253 potvrdil napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej v celom rozsahu. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že z vyjadrenia znalkyne bolo zrejmé, že znalkyňa sa zaoberala aj možnosťou reálnej delby parc. č. 865/1 a parc. č. 865/2, preto nepovažoval súd túto námietku za relevantnú. Podľa § 151 ods. 2 CSP, ak strana poprie skutkové tvrdenia, ktoré sa týkajú jej konania alebo vnímania, uvedie vlastné tvrdenia o predmetných skutkových okolnostiach, inak je popretie neúčinné. V nadväznosti na to uviedol, že žalovaná v priebehu konania netvrdila, že nehnuteľnosti sú reálne deliteľné. Nenavrhl, aby súd vyporiadal podielové spoluvlastníctvo reálnou delbou a ani nekonkretizovala, ako by si reálnu delbu predstavovala. V tomto smere absentovali nielen jej tvrdenia, ale nenavrhl vykonať žiadne dôkazy a ani žiadne dôkazy o možnosti reálnej delby nehnuteľností nepredložila. Odvolací súd vychádzal z toho záveru, že o zrušenie podielového spoluvlastníctva reálnou delbou žalovaná ani nemala záujem, o čom svedčil aj jej konečný návrh a odvolací petit, v ktorých navrhla prikázať nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva, prípadne žalobu zamietnuť. Z uvedených dôvodov považoval námietky týkajúce sa spochybnenia možnosti reálnej delby parc. č. 865/1 a parc. č. 865/2 a stavby so súpisným č. XXX za účelové, snažiac sa predĺžiť súdne konanie. K možnosti reálnej delby nehnuteľností odvolací súd uviedol, že v konaní bolo preukázané, že k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva nemôže dôjsť reálnou delbou. V prípade parc. č. 865/1 a parc. č. 865/2 tomu bráni stavba súp. č. XXX umiestnená na parc. č. 865/1 o čom svedčí vyjadrenie znalkyne D.. T. V. S ohľadom aj na výmeru týchto parciel - parc. č. 865/1 o výmere 25 m² a parc. č. 865/2 o výmere 7 m² a existenciu stavby, by podľa názoru odvolacieho súdu bola reálna delba nevhodná z hľadiska hospodárskeho využitia týchto nehnuteľností. Teda aj bez odborného znaleckého posudku bolo nepochybné, že reálna delba týchto nehnuteľností nebola možná. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že žalovaná sa ani nedomáhala reálnej delby ani netvrdila, že je táto možná a v tomto smere nenavrhl vykonať ani sama nepredložila žiadny dôkaz o tom, že sa tieto nehnuteľnosti môžu považovať za reálne deliteľné. Čo sa týka par. č. 1235 ostatná plocha o výmere 388 m² odvolací súd uviedol, že pri tejto parcele sa žalovaná tiež nedomáhala reálnej delby, ani netvrdila, že je táto možná a v tomto smere nenavrhl vykonať, ani sama nepredložila žiadny dôkaz o tom, že sa táto nehnuteľnosť môže považovať za reálne deliteľnú. Nežiadala ju ani prikázať do svojho výlučného vlastníctva samostatne. Domáhala sa vyporiadania podielového spoluvlastníctva tak, že všetky sporné nehnuteľnosti budú prikázané do jej výlučného vlastníctva alebo zamietnutia návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva. Aj keď súd pri zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva nie je viazaný návrhmi strán sporu ako podielové spoluvlastníctvo vyporiada a je viazaný ust. § 142 Občianskeho zákonníka, musí zohľadniť nielen veľkosť podielov ale aj účelné využitie veci. Z vykonaného dokazovania bolo zrejmé, že parc. č. 865/1, parc. č. 865/2 a stavba súp. č. XXX umiestnená na parc. č. 865/1 slúžia ako vínna pivnica a na parc. č. 1235 je vysadený vinič. Z vykonaného dokazovania vyplývalo, že tieto nehnuteľnosti spolu hospodársky súvisia, keďže na parcele č. 1235 je vysadený vinič, pričom pivnica sa využíva na jeho ďalšie spracovanie. Z uvedeného dôvodu je z hľadiska hospodárskeho využitia veci účelné, aby tieto boli prikázané do výlučného vlastníctva jednej zo strán sporu. Navyše bolo treba dať za pravdu žalobkyňi, ktorá vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej poukázala na zákaz drobenia poľnohospodárskych pozemkov. Podľa § 70 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon), údaje katastra, a to údaje o právach k nehnuteľnostiam, parcelné číslo, geometrické určenie nehnuteľnosti, druh pozemku, geometrické určenie a výmera katastrálneho územia, názov katastrálneho územia, výmera poľnohospodárskej jednotky alebo lesnej hospodárskej jednotky, alebo organizačnej jednotky, údaje o základných a podrobných polohových bodových poliach, údaje o bodových poliach, ako aj štandardizované geografické názvy sú hodnoverné a záväzné, ak sa nepreukáže opak. Záväzným údajom katastra nie je druh pozemku evidovaného ako parcela registra „E“. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že sporná parcela registra „C“ č. 1235 o výmere 388 m² je na liste vlastníctva č. XXXX zapísaná ako druh pozemku: ostatná plocha mimo zastavaného územia obce. V konaní bolo nesporné, že ide o pozemok, ktorý sa využíva ako vinica. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom, v záujme zamedzenia drobenia

poľnohospodárskych pozemkov, lesných pozemkov a v záujme ochrany viníc nachádzajúcich sa mimo zastavaného územia obce možno pri prechode alebo prevode vlastníctva k nim postupovať len podľa tohto zákona. Podľa § 23 ods. 1 citovaného zákona, ak tento zákon neustanovuje inak, nemôže na základe právneho úkonu alebo rozhodnutia súdu o vyporiadaní spoluvlastníctva alebo rozhodnutia o dedičstve vzniknúť rozdelením jestvujúcich pozemkov uvedených v § 21 ods. 1 pozemok menší ako 3000 m², ak ide o poľnohospodársky pozemok, alebo pozemok menší ako 5000 m², ak ide o lesný pozemok. Žalobkyňa tiež vo vyjadrení poukázala na § 2 ods. 1 zákona č. 307/1992 Z. z., podľa ktorého sa za poľnohospodársky pozemok považujú aj iné pozemky, ktoré sú poľnohospodársky využívané. Avšak uvedený právny predpis nie je možné v prejednávanej veci použiť, pretože bol s účinnosťou od 1. mája 2004 zrušený zákonom č. 220/2004 Z. z., ktorý už v § 2 ods. 1 neobsahuje normu, podľa ktorej môže byť poľnohospodársky pozemok aj iný pozemok ako ten, ktorý je v katastri nehnuteľností evidovaný ako orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady, záhrady a trvalé trávne porasty. Hoci parcela č. 1235 nie je v katastri nehnuteľností zapísaná ako vinica, z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že sa táto parcela ako vinica využíva, preto bola vyvrátená domnienka hodnovernosti a záväznosti údaju zapísané v katastri nehnuteľností a odvolací súd dospel k záveru, že na parcelu registra „C“ č. 1235 o výmere 388 m² sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 180/1995 Z. z., a preto nie je možné uvedenú parcelu reálne deliť. Podľa názoru odvolacieho súdu záver súdu prvej inštancie o tom, že tieto nehnuteľnosti nie sú reálne deliteľné bol správny a jeho závery mali oporu vo vykonanom dokazovaní. K námietke žalovanej, že postupom súdu prvej inštancie, ktorý zabezpečil bez návrhu strán kúpnu zmluvu z 25. marca 2014 a neupovedomil o jej obstaraní žalovanú, ani jej túto listinu nedoručil, ale len v krátkosti ju oboznámil na pojednávaní dňa 6. júna 2022, došlo k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces, bolo potrebné uviesť, že porušenie ktoréhokolvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. O naplnenie odvolacieho dôvodu v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) však pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci realizáciu práv strany sporu, dosiahne určitú intenzitu, ktorá odôvodní záver o tom, že celé konanie sa nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu preto musí byť hodnotené v kontexte celého konania (vplyv na ďalšie pochybenia, možnosť zvrátenia nesprávneho postupu, následky, atď.). V danej veci, pokiaľ žalovaná videla porušenia práva na spravodlivý súdny proces v tom, že súd prvej inštancie zaobstaral dôkaz - kúpnu zmluvu z 25. marca 2014, a ktorá bola založená na č. l. 109, pričom s ňou bola v krátkosti oboznámená na pojednávaní dňa 6. júna 2022, nebolo možné v procesnom postupe súdu prvej inštancie vidieť nedostatok v takej intenzite, ktorým by došlo k porušeniu práva strany na spravodlivý súdny proces a založil by odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, pretože súd prvej inštancie sporové strany oboznámil s obsahom listiny na pojednávaní dňa 6. júna 2022 a vytvoril im priestor, aby sa k nej vyjadrili. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyplývalo, že súd prvej inštancie zabezpečil tento dôkaz, pretože žalovaná tvrdila, že opravy zariadila a vykonala pani T., právna predchodkyňa žalobkyne, čo však preukázané nebolo. Zároveň súd uviedol, že žalovaná bola účastníčkou predmetnej kúpnej zmluvy, teda jej obsah jej musel byť známy aj bez oboznámenia listiny súdom, teda odvolaciemu súdu nebolo zrejmé, čo žalovaná chcela námietkou voči vykonanému dôkazu dosiahnuť. K námietke žalovanej, že súd prvej inštancie nevykonaním ňou navrhovaný dôkaz a o nevykonaní tohto dôkazu nerozhodol uznesením s odôvodnením, že žalovaná si mohla predmetnú listinu z katastra obstarat sama (hoci kúpnu zmluvu obstaral súd bez návrhu) a nebolo uvedené na preukázanie akej skutočnosti by mal slúžiť, je potrebné uviesť, že žalovaná navrhla vykonať tento dôkaz za účelom preukázania toho, kto bol vlastníkom parcely č. 589/2 o výmere 273 m² zapísanej na LV č. XXXX pre k. ú. B, pretože žalovaná mala v minulosti byť podielovou spoluvlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti so spoluvlastníckym podielom vo výške 1 k celku a žalobkyňa mala spoluvlastnícky podiel k predmetnej nehnuteľnosti o veľkosti 1 k celku, pričom táto nehnuteľnosť mala byť vymenená za pivnicu. Podľa názoru odvolacieho súdu, žalovaná mienila navrhovaným dôkazom preukázať, že na nehnuteľnostiach, ktoré boli vymenené za nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, mala do roku 2014 väčší podiel (1/2 k celku) ako žalobkyňa, (ktorá mala 1 k celku), avšak uvedené nepovažuje odvolací súd v konaní za podstatné, pretože spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré sú predmetom tohto sporu sa obe (žalobkyňa a žalovaná) stali v roku 2014 v rovnakom podiele. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie sporových strán. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu. Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania

nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nemožno preto vyvodiť, že nevykonaním žalovanou navrhovaného dokazovania došlo k odňatiu mu možnosti konať pred súdom, čo by zakladalo dôvod pre zrušenie napadnutého rozsudku a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V prejednávanej veci nebolo relevantné, či nevykonaniu navrhovaného dôkazu predchádzalo uznesenie, ktorým by súd prvej inštancie návrh zamietol, pretože nevykonanie navrhovaného dôkazu nie je porušením práva strany na spravodlivý súdny proces, ktorého následkom by bolo zrušenie rozhodnutia odvolacím súdom. Súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej uviedol dôvody pre ktoré navrhnutý dôkaz nevykonával, čo zodpovedá požiadavkám kladeným na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 CSP, aj túto námietku žalovanej odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Súd prvej inštancie venoval pozornosť účelnému využitiu veci a správne vec po právnej stránke posúdil, keď prijal záver, že sporné nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne, ktorá nad všetky pochybnosti preukázala, že sa o nehnuteľnosti riadne starala, za života manžela ich zveľadľovala a spolu investovali finančné prostriedky do sporných nehnuteľností a riadne platila dane z nehnuteľností. Tiež bolo nesporné, že žalobkyňa aj naďalej zabezpečuje starostlivosť o vinič, ktorú hoci nedokáže zabezpečiť sama, robí tak prostredníctvom iných vinárov. Žalovaná tiež nepriamo potvrdila, že žalobkyňa sa o nehnuteľnosti stará, keď na pojednávaní dňa 11. apríla 2022 uviedla, že vo vnútri je čisto, tak tam zametala listie. Navyše žalobkyňa priamo býva v obci, kde sa tieto nehnuteľnosti nachádzajú, čo umožňuje ich lepšie využitie. Námietky žalovanej v tom smere, že nedala súhlas na investície do nehnuteľností, a že tieto nároky žalobkyne sú premlčané, odvolací súd považoval v tomto konaní za nepodstatné. Čo sa týka tvrdenia žalovanej o tom, že žalobkyňa vymenila zámky na nehnuteľnosti, a preto v určitom období nemala možnosť ich užívať, odvolací súd uvádza, že žalovanej ako spoluvlastníčke nehnuteľností nič nebránilo domáhať sa svojich práv súdnou cestou, pokiaľ by mala záujem o užívanie nehnuteľností. Napokon z jej výpovedi vyplýva, že s manželom žalobkyne sa vždy vedela dohodnúť aj ohľadom kľúča od nehnuteľností. Odvolací súd nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by nemalo byť zrušené podielové spoluvlastníctvo strán sporu. V prospech žalovanej nie je ani jej zdravotný stav, vek, sociálna situácia, stav jej odkázanosti na bývanie v spornej nehnuteľnosti, nedostatok možnosti uspokojovať svoje potreby inde, osobné väzby na nehnuteľnosť, či už povahy nemateriálnej (napr. citové vyplývajúce z dĺžky času, po ktorý vec užíval, alebo dané osobou, od ktorej vec nadobudol, či s ktorou ju užíval) alebo materiálnej (napr. zárobkové, podnikateľské, ďalej dané výškou finančných prostriedkov vynaložených na jej získanie alebo zveľadenie). Naopak v prospech vyporiadania podielového spoluvlastníctva a prikázania nehnuteľností žalobkyňi svedčí to, že o sa o sporné nehnuteľnosti dlhodobo so svojou rodinou starali, obhospodarovali ich a vynaložili nemalé finančné prostriedky na ich rekonštrukciu. Záverom odvolací súd k správnosti namietaného výroku o nároku na náhradu trov konania uvádza. Žalovaná bola toho názoru, že jej mal byť priznaný 100 % nárok na náhradu trov konania voči žalobkyňi, pretože nebola v jej prospech zohľadnená polovica vynaložených investícií, pretože boli premlčané. Zo žalobného návrhu je zrejmé, že žalobkyňa nepožadovala náhradu ňou vynaložených nákladov na vykonanie rekonštrukcie, a preto nie je možné hovoriť o návrhu na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva širšom zmysle. Hoci žalobkyňa v záverečnej reči navrhla vyporiadanie podielového spoluvlastníctva v širšom zmysle (č. l. 196) odvolací súd je toho názoru, že tento návrh nespĺňa atribúty kvalifikovaného návrhu na širšie vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, pretože žalobkyňin návrh neobsahoval vyčíslenie vynaložených investícií, len odkazoval na to, ako boli nehnuteľnosti ohodnotené podľa predloženého znaleckého posudku pred a po vykonaní rekonštrukcie. Keďže v takomto prípade súd nerozhodoval samostatným výrokom o vynaložených investíciách žalobkyne, (pretože si ich, ani neuplatňovala), je predmet tohto konania nedeliteľný. Celý výrok vo veci samej je vždy jedným zo spôsobom zrušenia podielového spoluvlastníctva a rozhodnutie vo veci, aj keď by bolo zložené z viacerých oddelených častí. (V danom prípade výrok o zrušení podielového spoluvlastníctva a prikázanie do výlučného vlastníctva jednému zo spoluvlastníkov a výrok o náhrade za spoluvlastnícky podiel), nie je rozhodnutím o niekoľkých právach so samostatným skutkovým základom. (Ústavný súd ČR sp. zn. II. ÚS 315/05 zo 16. marca 2006). Výrok o povinnosti zaplatiť finančnú náhradu za spoluvlastnícky podiel tak priamo obsahovo nadväzuje na výrok o prikázaní veci do vlastníctva niektorého z predchádzajúcich spoluvlastníkov, ktorý zas musí vychádzať z výroku o zrušení doterajšieho podielového spoluvlastníctva. Konajúci súd nemôže pri posudzovaní úspechu niektorého z účastníkov na účel náhrady trov konania hodnotiť jednotlivé výroky rozsudku izolovane (Ústavný súd SR sp. zn. III. ÚS 31/2015 z 27. januára 2015). Súd pri rozhodovaní o

výške primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel nie je viazaný návrhom strany a vychádzal zo všeobecnej hodnoty nehnuteľností určenej znaleckým posudkom D. č. 93/2021 ku dňu 23. septembra 2021. Pojem „primeraná náhrada“ je v súlade s konštantnou judikatúrou potrebné vykladať tak, že je to hodnotový ekvivalent vyjadrený v peniazoch - umožňujúci podľa miestnych podmienok obstaranie podobnej veci - predstavovaný podielom spoluvlastníka, ktorý bol prisúdený ostatným spoluvlastníkom. Primeranou náhradou je teda príslušný podiel zodpovedajúci všeobecnej cene veci (pozri Stanovisko občianskoprávneho kolégia NS SR z 20. októbra 1997, Cpj 30/97). Je to teda cena, ktorá je obvyklá na danom mieste a v čase rozhodovania súdu, s tým, že túto náhradu určí súd zodpovedajúcim podielom z ceny celej veci, nie ako cenu, za ktorú by bolo možné predat' spoluvlastnícky podiel (Rc 15/1999). Keďže žalovaná v odvolaní nenamietala nesprávnosť súdom prvej inštancie určenej výšku primeranej náhrady za spoluvlastnícky podiel a s ohľadom na to, že žalobkyňa bola v konaní vo veci samej úspešná, keď súd prvej inštancie žalobe vyhovel a prikázal jej nehnuteľnosti do výlučného vlastníctva, nemožno dospieť k záveru, že by nemala v konaní procesný úspech v rozsahu 100 %. Vychádzajúc z uvedeného hľadiska, potom odvolací súd považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, za správne, a preto ho odvolací súd potvrdil. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti (I. výrok) a s tým súvisiaci výrok o nároku na náhradu trov žalobkyne voči žalovanej ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a ods. 2 CSP potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP tak, že v konaní úspešnej žalobkyni priznal voči žalovanej nárok na ich náhradu v plnom rozsahu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) a 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Namietala právny názor odvolacieho súdu, že žalobkyňa nemala záujem nehnuteľnosti vyporiadať, čo je v rozpore aj s listinnými dôkazmi a s vyjadreniami aj samotnej žalobkyne. Taktiež nesúhlasila s názorom súdu, že v konaní bola plne úspešná žalovaná. Aj z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplývalo, že žalovaná súhlasila so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva avšak žiadala nehnuteľnosť prikázať do svojho výlučného vlastníctva. Žalovaná bola teda neúspešná v časti návrhu žaloby, v ktorej súd prikázal nehnuteľnosti žalobkyni a nie jej. Žalovaná nesúhlasila s odôvodnením, že nehnuteľnosti sú nedeliteľné. Znalkyňa sa však zaoberala možnosťou reálnej delby zastavaných plôch a stavby, avšak neskúmala možnosť reálnej delby par. č. 1235 o výmere 388 m². Podľa žalovanej sa odvolací súd nevysporiadal s tým, že v spise boli zo strany súdu zabezpečené listiny, ktoré neboli stranami sporu navrhnuté, ale ich zabezpečil súd. Poukázala konkrétne na kúpnu zmluvu z 25. marca 2014, o ktorej sa dozvedela od konajúcej sudkyne na pojednávaní dňa 6. júna 2022. Súd tento dôkaz nezabezpečil - vyplýva zo zápisnice z pojednávania 6. júna 2022, o nevykonaní tohto návrhu však nerozhodol uznesením, iba konštatovaním v zápisnici. Odvolací súd sa nevysporiadal s námietkami, že z výpovede svedkov v konaní vyplývalo, že v pivnici, ktorá je predmetom dokazovania vídali najmä nebohého manžela žalobkyne, nie žalobkyňu. Pokiaľ súdy vychádzali z toho, že ako druhé kritérium pri vyporiadaní je účelné využitie, tak v tom smere nevyhodnotili dôkazy správne. Namietala, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu je veľmi všeobecné, arbitrárne, nepreskúmateľné a prekvapivé. Dovolateľka navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalobkyňa sa k predmetnému dovolaniu vyjadrila a navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol a žalobkyni priznal nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je procesne prípustné a treba ho odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §

420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolaťel uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaťel vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaná vyvodzujúc prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietala, všeobecnosť, arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a prekvapivosť rozhodnutia.

13. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

15. K tomuto dôvodu prípustnosti dovolania treba uviesť, že ustálená judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ESLP) uvádza, že sudy musia v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviesť dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, že sudy sa musia zaoberať najdôležitejšími argumentami vznesenými

stranami sporu a uviesť dôvody pre prijatie alebo odmietnutie týchto argumentov, a že nedodržanie týchto požiadaviek je nezlučiteľné s ideou práva na spravodlivý proces (pozri napr. Garcia Ruiz v. Španielsko, Vetrenko v. Moldavsko, Kraska v. Švajčiarsko).

16. Rovnako podľa stabilizovanej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (IV. ÚS 14/07). Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať skutkovej i právnej stránky rozhodnutia (napr. III. ÚS 107/07). V prípade, keď právne závery súdu z vykonaných skutkových zistení v žiadnej možnej interpretácii odôvodnenia súdneho rozhodnutia nevyplyvajú, treba takéto rozhodnutie považovať za rozporné s čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (I. ÚS 243/07). Súd by mal byť preto vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení koherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí dbať na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí, rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premis dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé (I. ÚS 243/07, I. ÚS 155/07, I. ÚS 402/08).

17. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry ESLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

18. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa teda odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval, a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav.

20. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo so všetkými podstatnými odvolacími námietkami žalovanej a ostatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí uviedol, že o zrušení podielového spoluvlastníctva reálnou deľbou žalovaná ani nemala záujem, o čom svedčí aj jej konečný návrh a odvolací petít, v ktorých navrhla prikázať nehnuteľnosti do jej výlučného vlastníctva, prípadne žalobu zamietnuť. Z uvedených dôvodov považoval námietky týkajúce sa spochybnenia možnosti reálnej deľby parc. č. 865/1 a parc. č. 865/2 a stavby so súpisným č. XXX za účelové, snažiac sa predĺžiť súdne konanie. K možnosti reálnej deľby nehnuteľností odvolací súd uviedol,

že v konaní bolo preukázané, že k zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva nemôže dôjsť reálnou deľbou. Teda aj bez odborného znaleckého posudku bolo nepochybné, že reálna deľba týchto nehnuteľností nie je možná. Odvolací súd v tejto súvislosti zdôraznil, že žalovaná sa ani nedomáhala reálnej deľby ani netvrdila, že je táto možná a v tomto smere nenavrhol vykonať ani sama nepredložila žiadny dôkaz o tom, že sa tieto nehnuteľnosti môžu považovať za reálne deliteľné. Pokiaľ žalovaná videla porušenia práva na spravodlivý súdny proces v tom, že súd prvej inštancie zaobstaral dôkaz - kúpnu zmluvu z 25. marca 2014, a ktorá bola založená na č. l. 109, pričom s ňou bola v krátkosti oboznámená na pojednávaní dňa 6. júna 2022, nemožno v procesnom postupe súdu prvej inštancie vidieť nedostatok v takej intenzite, ktorým by došlo k porušeniu práva strany na spravodlivý súdny proces a založil by odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP, pretože súd prvej inštancie sporové strany oboznámil s obsahom listiny na pojednávaní dňa 6. júna 2022 a vytvoril im priestor, aby sa k nej vyjadrili. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia vyplývalo, že súd prvej inštancie zabezpečil tento dôkaz, pretože žalovaná tvrdila, že opravy zariadila a vykonala pani T. A., právna predchodkyňa žalobkyne, čo však preukázané nebolo. Zároveň treba uviesť, že žalovaná bola účastníčkou predmetnej kúpnej zmluvy, teda jej obsah jej musel byť známy aj bez oboznámenia listiny súdom, teda odvolaciemu súdu nie je zrejmé, čo žalovaná chcela námietkou voči vykonanému dôkazu dosiahnuť. K námietke žalovanej, že súd prvej inštancie nevykonaný ňou navrhovaný dôkaz a o nevykonaní tohto dôkazu nerozhodol uznesením s odôvodnením, že žalovaná si mohla predmetnú listinu z katastra obstaráť sama (hoci kúpnu zmluvu obstaral súd bez návrhu) a nebolo uvedené na preukázanie akej skutočnosti by mal slúžiť, uviedol, že žalovaná navrhla vykonať tento dôkaz za účelom preukázania toho, kto bol vlastníkom parcely č. 589/2 o výmere 273 m² zapísanej na LV č. XXXX pre k. ú. B., pretože žalovaná mala v minulosti byť podielovou spoluvlastníčkou uvedenej nehnuteľnosti so spoluvlastníckym podielom vo výške 1 k celku a žalobkyňa mala spoluvlastnícky podiel k predmetnej nehnuteľnosti o veľkosti 1 k celku, pričom táto nehnuteľnosť mala byť vymenená za pivnicu. Podľa názoru odvolacieho súdu, žalovaná mienila navrhovaným dôkazom preukázať, že na nehnuteľnostiach, ktoré boli vymenené za nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto konania, mala do roku 2014 väčší podiel (1/2 k celku) ako žalobkyňa, (ktorá mala 1 k celku), avšak uvedené nepovažoval odvolací súd v konaní za podstatné, pretože spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré boli predmetom tohto sporu sa obe (žalobkyňa a žalovaná) stali v roku 2014 v rovnakom podiele. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich mali byť v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie sporových strán. Nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcu prípadne k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu. Zo samej skutočnosti, že súd v priebehu konania nevykonan všetky navrhované dôkazy alebo vykonan iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nebolo možné vyvodiť, že nevykonaním žalovanou navrhovaného dokazovania došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, čo by zakladalo dôvod pre zrušenie napadnuté rozsudku a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súd prvej inštancie v rozhodnutí vo veci samej uviedol dôvody, pre ktoré navrhnutý dôkaz nevykonan, čo zodpovedá požiadavkám kladeným na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia podľa § 220 ods. 2 CSP, aj túto námietku žalovanej odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodnú. Súd prvej inštancie venoval pozornosť účelnému využitiu veci a správne vec po právnej stránke posúdil, keď prijal záver, že sporné nehnuteľnosti prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne, ktorá nad všetky pochybnosti preukázala, že sa o nehnuteľnosti riadne starala, za života manžela ich zveľaďovala a spolu investovali finančné prostriedky do sporných nehnuteľností a riadne platila dane z nehnuteľností. Tiež bolo nesporné, že žalobkyňa aj naďalej zabezpečuje starostlivosť o vinič, ktorú hoci nedokáže zabezpečiť sama, robí tak prostredníctvom iných vinárov.

21. Princíp dvojinstančnosti, ktorým sa riadi súdne konanie vyjadruje vzájomnú nadväznosť i prepojenosť odvolacieho konania s konaním uskutočneným pred súdom prvej inštancie. Z uvedeného plynú zásadné medze v tom, že rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní musí predchádzať náležité konanie pred súdom prvej inštancie, pretože až jeho naplnením sa môže vytvoriť priestor pre účinné uplatnenie účelu, ktorý zákon sleduje v prípade opravného (odvolacieho) konania. Účelom odvolacieho konania je náprava skutkových a právnych pochybení súdu prvej inštancie, za predpokladu, že boli rozpoznateľne (zrozumiteľne) prezentované. K naplneniu tejto úlohy je potrebné najskôr zistiť ako súd prvej inštancie ustálil skutkový stav veci a ako ju právne posúdil, čo najspôhlivejšie signalizuje (práve) odôvodnenie jeho rozhodnutia. Rozhodnutie a jeho odôvodnenie je základným a bezpodmienečným

objektom prieskumnej činnosti vykonávanej súdom vyššieho stupňa. Výsledky prieskumnej činnosti sú vždy reakciou na správnosť a opodstatnenosť dôvodov preskúmaného rozhodnutia vo svetle uplatnených odvolacích námietok. To znamená, že preskúmané rozhodnutie musí spĺňať požiadavky zákona z hľadiska jeho odôvodnenosti (preskúmateľnosti) v zmysle § 220 ods. 2 CSP. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť dôvody jeho rozhodnutia. Myslienkový postup súdu musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Účelom odôvodnenia rozsudku je predovšetkým preukázať správnosť rozsudku.

22. Vychádzajúc zo základného práva na prístup k súdnej ochrane je potrebné zdôrazniť, že nepreskúmateľnosť, či arbitrárnosť (tiež označovaná ako zmätočnosť rozhodnutia) súdneho rozhodnutia musí byť v oprávnom konaní napravená, pretože bráni jeho vecnému preskúmaniu (§ 389 ods. 1 písm. b) CSP); konvalidácia tohto nedostatku (zmätočného rozhodnutia) súdom vyššieho stupňa neprichádza z logických a systematických dôvodov do úvahy (tiež pre zachovanie princípu dvojinstančnosti). Tomu zodpovedá aj znenie ustanovenia § 388 CSP, ktoré odvolaciemu súdu umožňuje zmeniť rozhodnutie súdu prvého stupňa len za predpokladu, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 387 CSP), ani na jeho zrušenie (§ 389 ods. 1 CSP). Pokiaľ existujú dôvody pre zrušenie (kasáciu) rozhodnutia, čo zároveň vylučuje, aby mohlo byť rozhodnutie potvrdené, nemožno ho ani zmeniť.

23. Dovolací súd z vyššie uvedeného dospel k záveru a zhrňa, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje dostatočnú argumentáciu k relevantným odvolacím námietkam a nie je ho možné považovať za nedostatočne odôvodnené, arbitrárne, resp. svojvoľné. Len dodáva, že pokiaľ žalovaná namietala aj správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, tak táto námietka z hľadiska vád zmätočnosti nie je právne relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá. Najvyšší súd má teda za to, že skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalobcu. Napokon sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, nie je spôsobilá založiť prípustnosť dovolania ani podľa ust. § 421 ods. 1 CSP.

24. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie, resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat ne/správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní.

24.1. Tiež Ústavný súd SR vo svojej judikatúre definoval tzv. prekvapivé rozhodnutie, o ktoré ide predovšetkým vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných zásadne odlišných právnych záveroch ako súd prvej inštancie, pričom zároveň odvolací súd účastníkovi konania neumožní vyjadriť sa k jeho iným (odlišným) právnym záverom, teda účastník konania nemá možnosť právne argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné (II. ÚS 407/2016, I. ÚS 736/2016).

25. K porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako

významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

26. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že nemožno konštatovať procesnú vadu nepreskúmateľnosti a prekvapivosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu sa vysporiadalo s rozhodujúcimi skutočnosťami. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je dostatočne vysvetlený s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z uvedeného je teda zrejmé, ako a z akých dôvodov dovolací súd rozhodol a podľa názoru dovolacieho súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že dovolateľka sa nestotožnila s rozhodnutím odvolacieho súdu v kontexte posúdenia veci vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

27. Dovolací súd má preto za to, že procesný postup súdov, ktoré konali v zmysle ustanovení a zásad zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, nemožno považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Napadnuté rozhodnutie sa nevymyká nielen zo zákonného, ale ani z ústavnoprávneho rámca. Uvedeným postupom preto nedošlo k založeniu namietaných väd podľa § 420 písm. f) CSP a žalovaná neopodstatnene namieta vady prekvapivosti, arbitrárnosti a nedostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, čím malo prísť k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

28. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP iba odkazom na tieto ustanovenia. Z dovolania nemožno zistiť od riešenia akej právnej otázky sa mal dovolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a rovnako nemožno zistiť, aká právna otázka nebola ešte vyriešená v rozhodovacej praxe súdu. Žalobkyňa žiadnu právnu otázku nenastolila. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP neodôvodnila len zrekapitulovala námietky.

29. Dôvody prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP sa vzťahujú výlučne na právnu otázku, riešenie ktorej viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu, (t. j. právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej). Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Pre posúdenie, či ide o právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej, a pre posúdenie prípustnosti dovolania nie je rozhodujúci subjektívny názor strany sporu, že daná právna otázka môže byť pre ňu rozhodujúca, ale významný je výlučne záver dovolacieho súdu rozhodujúceho o jej dovolaní.

30. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil dovolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, dovolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Pokiaľ dovolateľ neoznačí alebo nesprávne označí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru dovolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku, a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade nekonkretizovania podstaty odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a dovolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný

bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (2Cdo/203/2016, 3Cdo/28/2017, 4Cdo/14/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 8Cdo/50/2017 a 8Cdo/141/2017).

31. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolaťom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolať nevyvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie (nemôže posúdiť, či skutočne došlo k dovolaťom tvrdenému odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu), čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu.

32. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na ustanovenie § 432 ods. 2 CSP, ktoré uvádza spôsob, ako má dovolať dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Prípustnosť podaného dovolania dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (porov. 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020), keďže povinnou náležitosťou dovolania v prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 432 CSP nie je uvedenie toho, v čom dovolať vidí prípustnosť podaného dovolania. Dovolaťka však na nijakom základe nekonkretizovala a z obsahu dovolania nie je možné ani vyabstrahovať, ktorá otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b) CSP).

33. V tejto súvislosti hodno poznamenať, že aj keď platí, že dovolací súd nie je pri posudzovaní prípustnosti dovolania viazaný dovolaťom označeným dôvodom prípustnosti dovolania (sp. zn. 1VObo/2/2020), predsa len, absolútne zúženie náležitostí dovolania dovolaťom iba na všeobecné označenie toho, že dôvody stanovené v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP sú dané, bez akejkoľvek subsumpcie (prípustnosti dovolania), je podľa názoru dovolacieho súdu nedostačujúce.

34. Len polemika dovolaťky s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 písm. a) a písm. b) CSP. Relevanciu podľa § 421 ods. 1 CSP má právna otázka (nie skutková), na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia.

35. Dovolací súd v kontexte uvedeného tiež poznamenáva, že otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Podstatný je v tomto smere aj judikovaný právny záver ústavného súdu (sp. zn. II. ÚS 172/03), v zmysle ktorého „ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípade zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane“.

36. V preskúmvanej veci dovolaťka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) predovšetkým neuviedla ktorý konkrétny dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP v podanom dovolaní uplatňuje, a teda zodpovedajúcim spôsobom nevymedzila nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, tak ako to predpokladá ustanovenie § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 tohto právneho predpisu. Dovolaťka navyše žiadnym spôsobom nenastolila, nevymedzila, neformulovala, nepomenovala právnu otázku zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana. Preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na

predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku, a ktoré rozhodnutia eventuálne mala dovolateľka na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie, či odvolací súd.

37. Na takto uvedené dôvody, uvedené v dovolaní vo všeobecnej rovine, nemohol dovolací súd prihliadnuť, pretože tento nemôže dovolacie dôvody extrahovať z obsahu podaného dovolania, nakoľko by tým by suploval aktivitu dovolateľa a napokon, v konečnom dôsledku, by uskutočnil dovolací prieskum v rozpore s účelom a s koncepciou Civilného sporového poriadku, vyjadrenou v ustanovení § 421 ods. 1 CSP, resp. námietky nesprávneho posúdenia veci. Dovolací súd preto konštatuje, že dovolateľka v podanom dovolaní, v zmysle vyššie uvedeného, nešpecifikovala právnu otázku, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

38. Dovolací súd sa s názorom odvolacieho súdu stotožňuje a to, že par. č. 865/1, par. č. 864/2 a stavba súp. č. XXX umiestnená na par. č. 865/1 slúži ako vínna pivnica a na par. č. 1235 je vysadený vinič, z čoho vyplýva, že nehnuteľnosti spolu hospodársky súvisia, keďže na par. č. 1235 je vysadený vinič, pričom pivnica sa využíva na jeho spracovanie. Z hospodárskeho hľadiska využitia veci bolo účelné prikázať do výlučného vlastníctva jednej zo strán. Z toho dôvodu nebola reálna delba nehnuteľnosť možná. V prospech vyporiadania podielového spoluvlastníctva a prikázania nehnuteľností žalobkyni svedčalo to, že sa o sporné nehnuteľnosti dlhodobo so svojou rodinou starali, obhospodarovali ju a vynaložili nemalé finančné prostriedky na ich rekonštrukciu. Účelnosť využívaných nehnuteľností bolo v konaní preukázané. Súd tak nezistil žiadne dôvody, pre ktoré by nemalo byť zrušené podielové spoluvlastníctvo strán sporu.

39. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že žalovaná neopodstatnene namietala nesprávny procesný postup súdov nižších inštancií, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva. Dovolací súd preto dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c) CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Dovolanie, v ktorom namietal nesprávne právne posúdenie veci podľa § 421 CSP súd odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako dovolanie, v ktorom dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

40. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

41. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.